

També seria útil que aquesta ciència, nova a Catalunya, tingués un Seminari on els geògrafs es formessin. Potser ens manca l'home complet amb gran autoritat per a dirigir-lo però tenim certament l'home amb aquella formació relativa que seria possible acabar de completar a l'estranger seguint diversos cursos metòdics que es donen en vàries Universitats d'Europa. Caldria escollir, ens sembla, aquelles que no plantegen el problema previ de la coneixença d'un idioma, tal com les de França o d'Itàlia. L'INSTITUT, aconsellat d'especialistes, hauria de fixar els llocs i curssets a seguir; després l'ensenyament i la recerca acabarien la formació i l'assistència a congressos i la col·laboració a l'estudi aliè perfeccionaria l'home.

Aquest és, en línies generals, el pensament que sotmetem a la resolució de la Secció de Ciències Històriques — J. PUIG I CADAFAŁCH. — FRANCESC MARTORELL.

INFORME RELATIU A LA PUBLICACIÓ DELS REGISTRES DE PERE DE LLUNA (BENET XIIIe).

La Secció Històrico-Arqueològica de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS ha rebut, per mediació del Sr. Lluís Nicolau d'Olwer, la proposta del Prof. J. A. Baxter de la Universitat de Sant Andreu d'Escòcia, d'estudiar la possibilitat d'una publicació conjunta, per part de les dues entitats, dels registres de Pere de Lluna, al qual romangueren fidels els escocesos fins al darrer moment i que trobà a Penyíscola el seu últim refugi.

La gloriosa tradició de la Universitat Escocesa faria ja que l'INSTITUT acollís amb la més viva simpatia una proposta seva, aquella, però, creix encara en aquest cas per tal com té per finalitat l'il·lustrar una figura, el saber i la virtut de la qual no han estat mai posats en dubte ni pels més apassionats enemics i que ha exercit durant molt temps en la nostra història, sovint d'una manera decisiva, una influència considerable. Noble aragonès, el professor de la Universitat de Montpeller, no es desentenía de les qüestions que dividien en bàndols contraris la gent de la seva terra a finals del XIVe; parent de la casa reial catalana, home d'austeritat i de ciència, assolí aviat el cardenalat i, llegat pontifici, corria els estats hispànics pels afers del cisma; arribat al pontificat, la seva actuació en els afers catalans és més viva encara i segurament no fou extern a la decisió dels compromissaris de Casp posant damunt la testa del representant d'una nova dinastia la corona reial que secularment s'havien transmès els successors de Guifré el Pilós, el fundador de la casa de Barcelona. Abandonat de tots, llevat dels escocesos i els senyors d'Armanyac, ell trobarà encara en el petit poble valencià que el mar gairebé envolta, l'assil segur des d'on mantenir, fidel fins a la mort, la seva autoritat que pocs respecten.

Aquesta figura tan interessant per a la nostra història ha atret poc, cal reconèixer-ho, la curiositat dels nostres investigadors. En parlen sovint els autors d'històries generals i locals en trobar-lo fatalment barrejat amb els afers interns del temps; li dediquen breus notes els Diccionaris i Bibliografies, Nicolás Antonio, Latana, Torres Amat; cal, però, arribar als nostres dies per a trobar en el llibre del canonge Puig *Pedro de Luna* el primer esforç important per a estudiar la seva complexa personalitat. I no és que manquin els documents; l'Arxiu de la Corona d'Aragó, el de la Catedral de Barcelona, per no esmentar més que els més importants, guarden encara fonts precioses d'informació pels investigadors; el Prof. Dr. Enric Finke ha iniciat, amb resultats esplèndids, l'estudi del primer d'aquests dipòsits, per on havien passat abans, més ràpidament, el P. Denifle i el P. Ehrle; el darrer encara amb la publicació de la Crònica de l'Alpartil ha ajudat a fer conèixer més íntimament la figura de Pere de Lluna, la biblioteca del qual té així mateix en estudi.

Els registres de Benet XIIIe no han cridat tampoc l'atenció dels innombrables estudiosos que han passat per l'Arxiu Apostòlic Vaticà i fins les obres que escriví són en la seva majoria inèdites.

Tot esforç que tendeixi a fer conèixer aquestes fonts disperses inexplorades ha d'ésser esguardat amb efecte i és per això que el treball proposat pel Prof. Baxter ha de merèixer en principi la nostra adhesió i la col·laboració del nostre INSTITUT, dins el que permetin els seus mitjans.

Es presenten, però, tot seguit una sèrie de qüestions que cal resoldre prèviament, especialment respecte l'abast del treball i la manera de realitzar-lo.

En primer lloc, es precis establir si l'estudi es limita als Registres del Vaticà o si s'estén als altres arxius que, com els catalans esmentats abans, representen fonts imprescindibles de coneixement i fins si comprèn el de les obres encara inèdites de Pere de Lluna, escampades per diverses biblioteques d'Europa.

Aquest darrer fóra el criteri que semblaria més convenient a l'INSTITUT, ja fos pres estrictament, ja considerat com il·lustració o comentari a la publicació dels Registres.

Així mateix és convenient determinar, pel cas de la publicació del Registres Vaticans, l'extensió d'aquest fons i si dins el nom de Registres van compreses, a més dels *Regesta* propiament dits, les altres sèries que poden considerar-se complementàries i igualment importants, com la de *Introitus et Exitus*, per exemple.

Aquesta publicació seria feta donant els documents in extenso o bé, com sembla més pràctic, simplement els extrems de tots i les còpies dels més importants, com ha estat fet generalment en publicacions similars?

Del criteri adoptat en aquestes qüestions depèn tota l'organització del treball i fins el caràcter de la publicació que en sigui resultat. Creiem per tant que cal concretar-lo primerament, per tal de poder determinar la manera d'establir la col·laboració proposada i que com hem dit abans, en principi i sempre dintre les seves possibilitats, accepta l'INSTITUT.

Barcelona, 20 de gener 1927. — El Secretari, FRANCESC MARTORELL.